

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

APPROACHES FOR DEVELOPING LEARNING RESOURCE MANAGEMENT OF RITTIYAWANNALAI
SCHOOL

นายวิวรรณ์ ศรีวีระชัย *

Wiwat Sriveerachai

รศ. ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ **

Assoc. Prof. Duangkamol Traiwichitkhun, Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงบรรยายมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยและเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 9 คน ครูตัวแทนจากแต่ละกลุ่มสาระ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 42 คน รวม 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยภาพรวมการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันน้อยที่สุดและมีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{x} = 3.62$, S.D = 0.97) 2) แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ได้แก่ ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมบูรณาการ การใช้แหล่งเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน โดยผู้บริหารควรนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) การพัฒนาปรับปรุง (Action) มาใช้ในกระบวนการ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในทุก ๆ ด้าน คือ การจัดทำแผนพัฒนา การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร งานสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: viwat.sr@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: duangkamol.t@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

This was a descriptive research study. The purpose was to study the state and problems for the learning resource management of Rittiyawannalai School, and also to propose approaches for developing the learning resource management of Rittiyawannalai School. Participants included three school directors, nine heads of subject, and 42 teacher representatives from each group totaling 60 respondents. The research tool was a six-rating scaled questionnaire, a five-rating scaled appropriateness of evaluation form, and semi-structured interviews. Data were analyzed by frequency, percentage, average, standard deviation and content analysis.

The research results were as follows: 1) The management of learning resource management at Rittiyawannalai School was found in all seven aspects at a high level; the lowest mean score and highest problems found were for project planning ($\bar{x} = 3.62$, $S.D = 0.91$). 2) The approaches were as follows: learning resources development, in which the administrators should develop planning for learning resources to operate with a systematic plan that corresponds to learning resource objectives that should raise learning quality both inside and outside the school, to enhance learning resources integrated with teaching and learning, management of learning resources by the PDCA cycle (Plan-Do-Check-Act): (Plan) planning for learning resources improvement, (Do) Improve the quality the action plan such as to create communication and public relations, to create participation and networks of learning resources, to usage statistics and participating, (Check) To check for Improvement and summary of the Improvement to development planning, and (Action) if the solution was successful, evaluating and implementing it.

คำสำคัญ: การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน/ แหล่งเรียนรู้/ แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้

KEYWORDS: APPROACHES DEVELOPING LEARNING RESOURCE MANAGEMENT OF SCHOOL/
LEARNING RESOURCE/ LEARNING RESOURCE MANAGEMENT

บทนำ

สังคมโลกในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะกระบวนการเรียนรู้เป็นปัจจัยสำคัญในทุกด้าน การพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ต้องเริ่มมาจากการพัฒนาคนเป็นอันดับแรกโดยการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่คนในสังคม ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและส่งผลให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ในประเทศ การส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตแก่ทุกคนนั้นเป็นวาระสำคัญของการประชุมสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติในปี พ.ศ. 2558 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ซึ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก 15 ปีข้างหน้า หรือการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) ในข้อที่ (4) ไว้ว่า การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมทั่วถึงและส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้อุทิศชีวิตแก่ทุกคน จึงนับเป็นความท้าทายของประเทศไทยที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในปี พ.ศ. 2573

เมื่อพิจารณากรอบนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยและจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษากันรอบและทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก ที่กำหนดไว้ 10 ประการนั้น โดยทิศทางในข้อ 7 นั้น คือการส่งเสริมให้ทุกคนได้รับองค์ความรู้และทักษะการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

และการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืน ซึ่งกรอบและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัยและทุกกลุ่มได้มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสามารถพัฒนาและเข้าถึงองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ได้โดยง่ายและสะดวกพร้อมจัดการความรู้และนำไปใช้ให้สัมพันธ์กับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและการดำรงชีวิตในสังคม แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาไทยให้ความสำคัญกับการสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับกรอบและทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

บทบาทสำคัญของครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรบทบาทของครูผู้สอนที่สำคัญ คือ ต้องจัดเตรียมเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ส่วนบทบาทของผู้เรียนที่สำคัญต้องแสวงหาความรู้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ด้านสถานศึกษาควรดำเนินการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) สรุปได้ว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้อย่างทั่วถึงเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ เท่าทันเทคโนโลยีและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รวมไปถึงแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมโลก

นอกจากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ต้องจัดเพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนแล้วยังมีสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (องค์การมหาชน) ที่ได้จัดตั้งแหล่งเรียนรู้ขึ้นตามนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2547 เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เน้นส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน และแสวงหาความรู้และการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งสามารถสร้างนวัตกรรม ผลผลิต หรือชิ้นงานจากการผสมผสานด้านศิลปวัฒนธรรม ค่านิยมหรือวิถีชีวิต นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ในรูปแบบที่หลากหลาย (วิวัฒน์ชัย วินิจจะกุล, 2554)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยภาพรวมยังขาดการจัดระบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ขาดการให้ความสำคัญในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และการใช้แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน การติดตามประเมินผล ผลการประเมินไม่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงและพัฒนาไม่ได้นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนผู้เรียนขาดโอกาสในการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งขาดการประสานงานและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับบริการแก่สังคมอย่างหลากหลาย ขาดการจัดทำสถิติต่าง ๆ ของแหล่งเรียนรู้ (นันทน์ภัส ลภัสสรวิทย์, 2550; ศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง, สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์, 2556; ชลธิชา ประทุม, 2556) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานและบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันบริหารการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้และสาระที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาและเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ นั้น อย่างไรก็ตาม (ประสิทธิ์ แก้วบ่อ, 2550) พบว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านน้ำเกี๋ยงโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยเน้นการร่วมมือในการดำเนินงานของผู้ร่วมศึกษาในการจัดทำฐานความรู้ มีทักษะกระบวนการตามขั้นตอน ซึ่งผลจากการดำเนินการ ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจการพัฒนาและจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

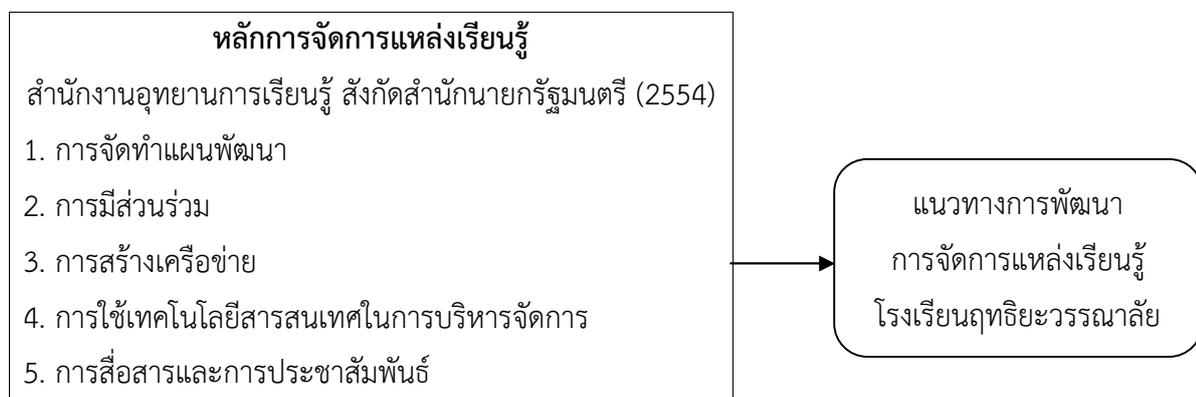
ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย จึงเห็นความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน แม้ว่าจะเคยได้รับรางวัลสถานศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานที่ประสบผลสำเร็จในปี พ.ศ. 2557 ด้านการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและการพัฒนาห้องสมุดระดับดีเด่น จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นโรงเรียนที่ผ่านการรับรองคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. แล้วก็ตามแต่แหล่งอื่นยังไม่มีแผนพัฒนา ติดตาม ประเมินผล อย่างเป็นระบบ และยังไม่มีการวิจัยใดที่ศึกษาสภาพการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยอันได้แก่ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ห้องอาเซียน ห้องฟิตเนส ห้องสะเต็มศึกษา (STEM Education) สวนพฤกษศาสตร์ ผู้วิจัยจึงนำหลักการการจัดการแหล่งเรียนรู้ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (องค์การมหาชน) มาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนอันจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยโดยผู้วิจัยได้นำหลักการจัดการแหล่งเรียนรู้ การดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2554) มาใช้เป็นกรอบในการจัดการแหล่งเรียนรู้ และนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

- 6. สถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม
- 7. การประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ตามหลักการจัดการแหล่งเรียนรู้ ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2554) ทั้ง 7 ด้านคือ 1. การจัดทำแผนพัฒนา 2. การมีส่วนร่วม 3. การสร้างเครือข่าย 4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ 5. การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ 6. สถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม 7. การประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ

การจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง มีแผนพัฒนา แผนปฏิบัติงาน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือนโยบาย มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่สนใจพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งผู้ใช้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมเสนอแนวคิด เสนอผลงาน และร่วมกันพัฒนา ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การสร้างเครือข่าย หมายถึง การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นทางการ การสร้างและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายกลุ่มสมาชิก/ผู้ให้บริการ

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ หมายถึง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ การบริการและการเข้าถึงข้อมูลของแหล่งเรียนรู้

การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก หมายถึง การใช้สื่อมวลชนและช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย รวมทั้งการประยุกต์ใช้หลักการตลาด และการใช้เทคโนโลยี เช่น เว็บไซต์ เว็บบอร์ด เครือข่ายสังคม เช่น เฟซบุ๊ก มาเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์

สถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง การทำสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้

การประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ หมายถึง การรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามแผน มีการนำสถิติ และผลสรุปการดำเนินงานมาใช้ในการวางแผนและพัฒนา

การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยใน 7 ด้านตามหลักการจัดการแหล่งเรียนรู้ ของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

1.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ปีการศึกษา 2559 60 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการและฝ่ายบริหารงานทั่วไป 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแลแหล่งเรียนรู้ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 9 คน ครูผู้สอนโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากจากบัญชีรายชื่อเพื่อให้ได้ครูที่เป็นตัวแทนจากแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 6 คน จำนวน 48 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ทั้ง 7 ด้านตามกรอบแนวคิด โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 คือ แบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยตามลำดับ ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (open – ended)

การตรวจสอบเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และการตั้งคำถามจากการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาพบว่ามีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มากกว่า 0.5 ทุกข้อมติข้อคำถาม ซึ่งหมายความว่า ข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครูในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนจากนั้นนำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α coefficient : alpha) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ซึ่งมีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูง

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรม SPSS

ระยะที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

เมื่อผู้วิจัยได้ผลจากการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยในระยะที่ 1 แล้ว (แบบสอบถามในตอนต้นที่ 3 และ 4) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

2.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในระยะที่ 2 มี 2 ส่วนดังนี้

2.1.1 ประชากรและตัวอย่างที่เป็นบุคคลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการและฝ่ายบริหารงานทั่วไป 3 คน ปีการศึกษา 2559 ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2.1.2 ประชากรที่เป็นข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยที่ได้จากระยะที่ 1

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการฝ่ายงานวิชาการ และฝ่ายบริหารงานทั่วไปโดยแบ่งแบบสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยทั้ง 7 ด้านตามกรอบแนวคิดในการวิจัยคือ 1. การจัดทำแผนพัฒนา 2. การมีส่วนร่วม 3. การสร้างเครือข่าย 4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ 5. การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ 6. สถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม 7. การประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ และตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยโดยพิจารณาความเหมาะสม ด้านความเหมาะสมชัดเจน และด้านการนำไปใช้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การตรวจสอบเครื่องมือ ได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบการใช้สำนวนภาษาว่าสอดคล้องตรงกับคุณลักษณะที่จะสัมภาษณ์หรือไม่ นำเครื่องมือที่แก้ไขมาปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูล

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เมื่อผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะความคิดเห็น และพิจารณาการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และตีความเนื้อหา จากนั้นนำมาร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยโดยผู้วิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบร่างแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยไปประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โดยคณะผู้บริหารสถานศึกษาด้าน ความเหมาะสมชัดเจน และด้านการนำไปใช้ แล้วจึงนำมาตรวจสอบความ

ถูกต้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76.66 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 78.33 มีตำแหน่งครูสังกัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษาฯ, ศิลปะ, สุขศึกษาฯ และภาษาต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 80 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 15 และตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการและบริหารงานทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 5

2. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

ผู้วิจัยพบว่าสภาพการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยภาพรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D = 0.73) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{x} = 4.28$, S.D = 0.80) รองลงมาคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.19$, S.D = 0.71) ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.17$, S.D = 0.76) ด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.10$, S.D = 0.76) ด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ ($\bar{x} = 4.10$, S.D = 0.76) ตามลำดับและส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{x} = 3.62$, S.D = 0.97) ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนา สภาพการจัดการด้านการจัดทำแผนพัฒนาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$, S.D = 0.91) ในการพิจารณาภาพรวมของปัญหาด้านการจัดทำแผนพัฒนาซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดจากการตอบแบบสอบถาม คือ ยังขาดการสำรวจความต้องการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียนให้ตรงตามความต้องการและขาดการนำแผนลงไปสู่การปฏิบัติจริง แนวทางแก้ปัญหาคือ กำหนดการวางแผนแบบ PDCA เพื่อให้มีขั้นตอนการวางแผนพัฒนาอย่างชัดเจน

2.2 ด้านการมีส่วนร่วม สภาพการจัดการด้านการมีส่วนร่วมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$, S.D = 0.93) ในการพิจารณาภาพรวมของปัญหาด้านการมีส่วนร่วม คือ ยังขาดการเปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่สนใจพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งผู้ใช้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมเสนอแนวคิดและร่วมกันพัฒนา แนวทางการแก้ปัญหาคือ ควรมีการเปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่สนใจพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งผู้ใช้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมเสนอแนวคิดและร่วมกันพัฒนา ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน

2.3 ด้านการสร้างเครือข่าย สภาพการจัดการด้านการสร้างเครือข่ายภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$, S.D = 0.80)ในการพิจารณาภาพรวมของปัญหาด้านการสร้างเครือข่าย คือ การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทั้งภาคเอกชนหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เป็นทางการอยู่น้อย แนวทางการแก้ไขปัญหาคือสถานศึกษาจะต้องเลือกสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเหมาะสมซึ่งบริเวณใกล้เคียงโรงเรียนร่วมถึงในท้องถิ่น

2.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ สภาพการจัดการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D = 0.71) ในการพิจารณาภาพรวมของปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ คือ การบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ยังไม่ครอบคลุมแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกประเภทที่สถานศึกษามีอยู่ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การจัดระบบและการพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ และแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนต้องพัฒนาให้ครอบคลุมทุกประเภทซึ่งปัจจุบันระบบสารสนเทศในปัจจุบันเป็นระบบที่มีความทันสมัย ใช้งานได้ง่าย

2.5 ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ สภาพการจัดการด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D = 0.63) ในการพิจารณาภาพรวมของปัญหาด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ปัญหาที่พบคือการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ใช้บริการมาใช้แหล่งเรียนรู้ในช่วงเวลาต่าง ๆ ยังไม่ทั่วถึง จึงทำให้นักเรียนและครูไม่ทราบข้อมูลในการมาใช้แหล่งเรียนรู้ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ การประชาสัมพันธ์และการให้ข้อมูลกับผู้ใช้บริการต้องทั่วถึง เช่นระยะเวลาการเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ กฎระเบียบวิธีการใช้ การเสริมสร้างจิตสำนึกให้อนุรักษ์แหล่งเรียนรู้เพื่อที่จะไม่ทรุดโทรม

2.6 ด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม สภาพการจัดการด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D = 0.76) ในการพิจารณาภาพรวมของปัญหาด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมปัญหาที่พบคือ การจัดทำจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยยังไม่ครบทุกประเภทและยังขาดการเผยแพร่สู่สาธารณะ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดทำสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมให้แหล่งเรียนรู้ทุกประเภทเพราะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนด้วย

2.7 ด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ สภาพการจัดการด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$, S.D = 0.75) ในการพิจารณาภาพรวมของปัญหาด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการปัญหาที่พบคือ ผลสรุปการดำเนินงานยังมีแหล่งเรียนรู้บางประเภทไม่น่าสถิติ และผลสรุปการดำเนินงานมาใช้ในการวางแผนและพัฒนางานและบางประเภทยังไม่มีสถิติและการสรุปผลการดำเนินงาน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรนำการนำสถิติและผลสรุปการดำเนินงานมาใช้ในการวางแผนและพัฒนางาน

ระยะที่ 2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

1. ผู้วิจัยนำผลสรุปปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการ

จัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยทั้งหมด 3 ท่านประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหาร รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารงานวิชาการ ใน 7 ด้านตามกรอบแนวคิด ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ซึ่งนำเสนอแนวทางแต่ละด้านได้ดังนี้ ดังนี้

1.1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนา พบว่าแนวทางด้านการจัดทำแผนพัฒนาควรมีดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริม และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน 2) ควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) มาใช้ในการดำเนินการเพื่อสร้างระบบคุณภาพของการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยต้องทำความเข้าใจนโยบายตามแผนหลัก หลักสูตร รวมทั้งแนวดำเนินการของโรงเรียน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยให้คณะครู นักเรียน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวางแผน 3) ควรมีการแต่งตั้งกรรมการ เพื่อกำกับ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.2 ด้านการมีส่วนร่วม พบว่าแนวทางด้านการมีส่วนร่วมควรมีดังนี้ 1) ผู้บริหารควรนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) มาใช้ในการบริหารงาน ทั้งการวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การประเมินผล การทำงาน (Check) และการพัฒนาปรับปรุง (Acting) เริ่มที่การจัดตั้งทีมอำนวยการ ทีมดำเนินงาน ทีมประเมินผลการทำงานเพื่อและพัฒนาปรับปรุง ร่วมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ โดยยึดนโยบายและบริบทของสถานศึกษา 2) เปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่สนใจพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งผู้ใช้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมเสนอแนวคิดและร่วมกันพัฒนา

1.3 ด้านการสร้างเครือข่าย พบว่าแนวทางด้านการสร้างเครือข่ายควรมีดังนี้ 1) การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ทั้งภาคเอกชนหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นั้นคือสิ่งที่จำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพยายามสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ให้มากที่สุด โดยสามารถ นำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) มาบริหารงานอย่างมีคุณภาพ โดยมีการกำกับ ติดตาม สรุปผลและจัดทำรายงาน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของสถานศึกษา 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด เช่น การกำหนดวางแผนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้นอกสถานที่การไปทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้เป็นประจำในทุกปีการศึกษา รวมไปถึงสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัย 2) ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

1.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ พบว่าแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการควรมีดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีศักยภาพมีความสามารถในการประสานงาน มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความทันสมัยเท่าทันโลกเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยการนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) มาใช้ในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา 2) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือจัดให้มีศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศประจำสถานศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกการวางแผนการจัดระบบสารสนเทศของแหล่งเรียนรู้ด้วย

เทคโนโลยี ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อติดต่อสื่อสารที่สะดวกและเน้นให้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ ทั้งการจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ 3) ควบคุมการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการของครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่าแนวทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ควรมีดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องประกาศให้ผู้เรียน ผู้สนใจได้รับรู้ว่าองค์ความรู้ของแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เรื่องอะไรได้บ้าง และผู้เรียนหรือผู้สนใจสามารถร่วมกิจกรรมที่แหล่งเรียนรู้ได้จัดขึ้นในช่วงเวลาใดได้บ้างใช้สื่อมวลชนและช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ซึ่งอาจมีขั้นตอนการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยการนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) มาบริหารงานด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ 2) ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินงานของงานประชาสัมพันธ์ 3) วางแผนประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษาในแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผ่านช่องทางการเรียนรู้ต่าง มีการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงเพื่อพัฒนาการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผลที่ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ เป็นต้น

1.6 ด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่าแนวด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมควรมีดังนี้ 1) ครูที่ดูแลแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาต้องจัดทำสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) เพื่อนำสถิติและผลสรุปการดำเนินงานมาใช้ (Check) ในการวางแผนและพัฒนางาน (Action) ต้องมีการวางแผน (Plan) และดำเนินการ (Do) จัดเก็บสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุกมาตรฐานและตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ เช่น ในแต่ละเดือนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนสื่อการเรียนรู้อะไรบ้างที่จัดหาหรือมีเพิ่ม จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรม จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม จำนวนสื่อแต่ละประเภท จำนวนผู้ใช้บริการ 2) ผู้บริหารนำข้อมูลสถิติที่ใช้ในการบริการมาใช้ในการบริหารและควบคุมการดำเนินงานของแหล่งเรียนรู้ หรือตรวจสอบผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ ตามกระบวนการ การนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) เช่น ข้อมูลสถิติจากห้องฟิตเนส สามารถนำไปใช้ในการกำหนดการใช้เครื่องเล่นในช่วงเวลาต่าง ๆ เป็นต้น

1.7 ด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ พบว่าแนวด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการควรมีดังนี้ 1) การประเมินผลควรกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของการทำแผนหรือโครงการ (Plan) เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารโครงการ และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้รับทราบความเป็นไปของการดำเนินโครงการ (Do) สามารถตรวจสอบควบคุม และติดตามงานได้ (Check) ส่วนของผู้ปฏิบัติงานจะได้รับการปฏิบัติงานได้ตามแผน มี และเตรียมพร้อมที่จะทำงานมากขึ้น เพื่อเตรียมรับการตรวจสอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Acting) ที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน โดยฝ่ายบริหาร 2) มีการประเมินผลจากผู้ใช้/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากสภาพจริง เช่น สถิติผู้ใช้บริการ/สมาชิก/

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและเครือข่าย ความพึงพอใจของผู้ใช้/สมาชิก/ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและเครือข่าย นำผลและข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนางาน

2. ผลการพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93$, S.D = 0.10) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่ 1. ความเหมาะสมและความชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 5.00$, S.D = 0.00) รองลงมาคือด้านที่ 2. การนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ($\bar{x} = 4.80$, S.D = 0.32)

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 อภิปรายผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

1) **ด้านการจัดทำแผนพัฒนา** ในการพิจารณาภาพรวมพบว่าสภาพการจัดการด้านการจัดทำแผนพัฒนาภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ ความชัดเจนของแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อาจเนื่องมาจากการทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้คือส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการและเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีความชัดเจนเรื่องการทำแผนพัฒนาในแต่ละปีการศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ พรรณี เสี่ยงบุญธีระวัฒน์ เยี่ยมแสง และศักดิ์พงศ์ หอมหวล (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียน บ้านหนองบัวคู ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความสามารถ ดำเนินการตามแผนดำเนินการพัฒนา เกิดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เป็นที่ชื่นชมของผู้มาเยี่ยมชม ครู นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ จากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2) **ด้านการมีส่วนร่วม** ในการพิจารณาภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมพบว่าสภาพการจัดการอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนด้านงบประมาณ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนทหารอากาศ และผู้ปกครองส่วนใหญ่รับราชการมีรายได้ปานกลางไปจนถึงสูง ทำให้มีกำลังสนับสนุนด้านงบประมาณแก่โรงเรียนในสอดคล้องกับสำนักอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2554) โดยฝ่ายวิชาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ได้กำหนดด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งเครือข่ายบุคคลและองค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้กลุ่มต่าง ๆ ที่สนใจ โดยเฉพาะเยาวชน ร่วมเสนอแนวคิด เสนอผลงาน และร่วมกันพัฒนา

3) **ด้านการสร้างเครือข่าย** ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพการจัดการด้านการสร้างเครือข่ายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้กับโรงเรียนในสหวิทยาเขต เนื่องจากโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยอยู่ในสหวิทยาเขตวิภาวดี ซึ่งมีกิจกรรมการจัดงานนิทรรศการวิชาการร่วมกัน มีกีฬาภายในร่วมกันภายใน จึงทำให้มีการสร้างเครือข่ายอยู่ในระดับ

มากที่สุดและเห็นชัดที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิน คุ่มครอง (2555) การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4) **ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ** ในการพิจารณาภาพรวม พบว่า สภาพการจัดการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการใช้บริการด้วยตนเอง อาจเนื่องด้วยในปัจจุบันโรงเรียนได้นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้นักเรียน ผู้ใช้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้บริการตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงษ์ อวดมูล (2553) ได้ศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่าในการใช้แหล่งเรียนรู้ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมและให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ ใช้อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้นำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้จัดการความรู้ และได้พัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เป็นแหล่งเรียนรู้

5) **ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์** ในการพิจารณาภาพรวมพบว่าสภาพการจัดการด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การแนะนำวิธีการใช้ระเบียบมารยาท และข้อควรปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้ อาจเป็นเพราะการแนะนำวิธีการใช้ ระเบียบมารยาท และข้อควรปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้จะมีการแจ้งนักเรียนในการเข้าใช้ครั้งแรก และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนอย่างถูกวิธี สอดคล้องกับ สุมน อมรวิวัฒน์ (2544) หลักการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โครงการโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้ครู อาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจตรงกัน เกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือ เพื่อให้แหล่งการเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

6) **ด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม** ในการพิจารณาภาพรวมพบว่าสภาพการจัดการด้านสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การจัดทำสถิติการใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ อาจเป็นเพราะในแต่ละเดือนผู้จัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้จำเป็นต้องบันทึกขอใช้แหล่งเรียนรู้ทำให้ทราบถึงปริมาณการเข้าใช้ สอดคล้องกับ ชุติมา สัจจานนท์ (2554) ได้กล่าวว่าการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ตามการเตรียมการเพื่อรองรับการประเมินตามมาตรฐานและตัวชี้วัดการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ ด้านสถิติการใช้ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรม จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม จำนวนสื่อแต่ละประเภทบริหาร การจัดเก็บสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุกมาตรฐานและตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ

7) **ด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ** ในการพิจารณาภาพรวมพบว่าสภาพการจัดการด้านการประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุดคือ การจัดทำปฏิทินติดตามผลการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการติดตาม

ผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การส่งเอกสารรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการที่มีเวลาในการส่งแน่นอนประจำทุกภาคการศึกษา

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

1. **ด้านการจัดทำแผนพัฒนา** พบว่าควรวางนโยบาย และกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภายในโรงเรียนและสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) มาใช้ในการดำเนินการเพื่อสร้างระบบคุณภาพของการจัดการแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับ ปริญญาตรี ตั้งคุณานันต์ (2558) ได้สรุปว่าการบริหารจัดการ (Management) เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดผลคุ้มค่า ยั่งยืน สถานศึกษาอาจนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) มาใช้ในการดำเนินการเพื่อสร้างระบบคุณภาพของการจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยขั้นแรกที่สำคัญคือ ขั้นวางแผน (Plan)

2. **ด้านการมีส่วนร่วม** พบว่า บุคลากรผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานหรือองค์กร ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ปริญญาตรี ตั้งคุณานันต์ (2558) ที่ได้กล่าวว่า สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องดำเนินการให้มีแหล่งเรียนรู้ขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา รวมถึงต้องจัดให้มีกระบวนการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หลักการจัดการแหล่งเรียนรู้โดยใช้หลัก 4 M's ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากร (Man) ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานหรือองค์กร

3. **ด้านการสร้างเครือข่าย** พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด เช่น การจัดกิจกรรมบูรณาการ การใช้แหล่งเรียนรู้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน การไปทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้เป็นประจำในทุกปีการศึกษารวมไปถึงสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับ นิดา นิมวงศ์ (2559) ได้วิจัยเรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนธัญรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 จากผลการอภิปรายผลพบว่า การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนธัญรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 4 ครูทุกคนเล็งเห็นความสำคัญของการจัดแหล่งเรียนรู้ มีการพัฒนาตนเองโดยศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา

4. **ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ** พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีศักยภาพ มีความสามารถในการประสานงาน มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความทันสมัยเท่าทันโลกเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยการนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle: PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) การพัฒนาปรับปรุง (Action) มาใช้ในการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาควรมีการ

นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการของครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ วราภรณ์ นาคคง (2557) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้ในต่างประเทศส่วนใหญ่มีการลงทุนด้านโครงสร้าง พื้นฐานโดยเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อย่างกว้างขวาง มีการจัดโครงการและ กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้มารับบริการ

5. ด้านการสื่อสารและ การประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษาในแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผ่านช่องทางการเรียนรู้ต่าง ๆ เครือข่ายสังคม มาเป็นเครื่องมือเพื่อทำงานเชิงรุกถึงกลุ่มเป้าหมาย ช่วยสื่อสารผลงานและกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและชัดเจน มีการประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงเพื่อพัฒนาการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผลที่ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2555) ฝ่ายวิชาการสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ ที่ได้กำหนดด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอก และการใช้สื่อมวลชนและช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย รวมทั้งการประยุกต์ใช้หลักการตลาด และการใช้เทคโนโลยี

6. ด้านสถิติ การใช้บริการและการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารนำข้อมูลสถิติที่ใช้ในการบริหารเพื่อใช้ในการบริหารและควบคุมการดำเนินงานของ แหล่งเรียนรู้ หรือตรวจสอบผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามกระบวนการ การนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิง (Deming cycle: PDCA) เช่น ข้อมูลสถิติจากห้องพิตเนส นำไปใช้ในการกำหนดวางแผน กำกับ ตรวจสอบ รายงานการใช้เครื่องเล่นในช่วงเวลาต่าง ๆ เป็นต้น สอดคล้องกับ ชุตินา สัจจานนท์ (2554) กล่าวถึง การประเมินการดำเนินงานห้องสมุดตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดการดำเนินงานห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ จำเป็นต้องมีการจัดระบบงานเพื่อรองรับการประเมิน โดยการจัดเก็บสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุกมาตรฐานและตัวชี้วัดอย่างเป็นระบบ เช่น ในแต่ละเดือนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนสื่อการเรียนรู้แต่ละประเภทที่จัดหาหรือมีเพิ่ม จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละกิจกรรม จำนวนครั้งของการจัดกิจกรรม

7. ด้านการประเมินผล การบริหารจัดการและการดำเนินการ พบว่า โรงเรียนควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม และประเมินการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้าง การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน สอดคล้องกับ ละมัย รอนยุทธ์ (2547) ผลจากการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการวางแผนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ นั้น สถานศึกษาควรมีการดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามนิเทศ กำกับติดตามประเมินและปรับแผนให้น้อยกว่ากว่าการเตรียมวางแผนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

การจัดทำรายละเอียดของแผนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหา การกำหนดแผนหรือการจัดทำแผนตามลำดับ

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดลำดับสภาพและปัญหาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาถึง ด้านที่ต่ำที่สุดและมีปัญหาในการจัดการมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนา ดังนั้น ผู้บริหารควรสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและ นอกโรงเรียน ควรมีการจัดการวางแผนอย่างเป็นระบบตามหลักกระบวนการบริหารตามวงจรเดมมิง (Deming cycle: PDCA) 1) การวางแผน 2) ขั้นตอนดำเนินงาน สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 3) ตรวจสอบ ทบทวน กำกับติดตาม และ 4) การสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการจัดการแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยด้านที่มีค่าสูงที่สุดคือด้านการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรมีการพัฒนาการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นอัตลักษณ์ขององค์กรต่อไป ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงทำให้ผู้เรียนหรือผู้สนใจสามารถร่วมกิจกรรมที่แหล่งเรียนรู้ ใช้สื่อมวลชนและช่องทางการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัย ด้านการสร้างเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้ พบว่าควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนใกล้โรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการสร้างเครือข่ายแหล่งเรียนรู้

2. จากผลการวิจัยด้านการจัดทำแผนพัฒนาของแหล่งเรียนรู้และโครงการของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่าควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชลธิชา ประทุม. (2556). *การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา*

ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน).

- ชุติมา สัจจามันท์. (2554). *การสังเคราะห์องค์ความรู้ห้องสมุดมีชีวิตรูปแบบอุทยานการเรียนรู้ ใน Thailand conference on reading 2011*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- นันทน์ภัส ลภัสสรวิทย์. (2550). *รายงานการพัฒนาบุคลากรด้านการบริการและการจัดกิจกรรมห้องสมุดโรงเรียนบางชั้น(ปल्लीวิทยานุสรณ์) สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร*. สืบค้นจาก: <http://oknation.nationtv.tv/blog/vichakan/2009/04/03/entry-2>
- นิตา นิยมวงศ์. (2559). *การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนธัญรัตน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี).
- ประสิทธิ์ แก้วบ่อ. (2550). *การดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านน้ำเกี้ยวโนนสว่างอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น* (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม).
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2558). *การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: หจก.มีน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พรรณิ เสี่ยงบุญ ธีระวัฒน์ เยี่ยมแสงและศักดิ์พงศ์ หอมหวล. (2553). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2*, (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ละมัย รอนยุทธ. (2547). *การปฏิบัติงานด้านการวางแผนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง, สมชัย วงษ์นายะ, และทวนทอง เขาวงกิตพิงค์. (2556). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 15(4), 55-58.
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). *ห้องสมุดมีชีวิต รูปแบบอุทยานการเรียนรู้*. สืบค้นจาก: <https://www.tkpark.or.th/stocks/extra/000575.pdf>.
- สำนักอุทยานการเรียนรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). *ห้องสมุดมีชีวิต รูปแบบอุทยานการเรียนรู้*. สืบค้นจาก: <https://www.tkpark.or.th/stocks/extra/00044f.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *ทิศทางและโจทย์วิจัยของการศึกษาไทย เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก*. กรุงเทพมหานคร : 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.
- วัฒนชัย วินิจจะกุล. (2554). “ห้องสมุดมีชีวิต” รูปแบบอุทยานการเรียนรู้. สืบค้นจาก: <https://www.tkpark>

.or.th/stocks/extra/000575.pdf

วราภรณ์ นาคคง. (2557). *แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ของกรุงเทพมหานคร*.

(วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

สุจิน คุ่มครอง. (2555). *การศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสห*

วิทยาเขตวิภาวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชยเมศึกษา เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

สุมน อมรวิวัฒน์. (2544). *กระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ*. กรุงเทพมหานคร:

วัฒนาพานิช.

เอกพงษ์ อวดมูล. (2553). *การใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสบ*

เมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา,

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).